

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXXI. (a) Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

emancipatus, de condit. instir. Nihil autem refert, quisnam præmium tale promittat, aut donet, vel leget, sive is sit pater viri, sive puellæ, sive quis alius; dummodo tamen ipsi non sint contrahentes; tunc enim talis promissio inter ipsos facta non valet, putà: Si tibi nuplero, de-

cem dare spondes, *l. si stipulatus fuero, §. 2. ff. de verb. oblig.* Hæc enim promissio, si donationis causa facta est, idcirco non valet, quia in tempore futuri matrimonii collata est, quo tempore interdicta est inter conjuges donatio.

CAPUT XXX.

Idem Episcopo (a) Cenomanensi.

IS qui fidem dedit M. mulieri super matrimonio contrahendo, carnali copulâ subsecutâ, etsi in facie Ecclesiæ ducat aliam, & agnoscat, ad primam redire tenetur: quia licet præsumptum primum matrimonium videatur; contra præsumptionem tamen hujusmodi non est probatio admittenda. Ex quo sequitur, quod nec verum, nec aliquod censetur matrimonium, quod de facto est postmodum subsecutum.

NOTÆ.

1. (a) **C**enomanensi.] De Metropoli Cenoman. nonnulla adduxi in cap. 54. de electione.

COMMENTARIUM.

2. **I**n hoc textu apertè Gregorius docet, sponsalia de futuro transire in matrimonium de præsentis per copulam subsequutam, quod etiam docetur in cap. veniens, 15. cap. consultationi 28. hoc titul. cap. per tuas, cap. de illis, de condit. ap. pos. explicant plures, quos refert Barbosa in perdoct. collect. ad hunc textum, quibus addendi sunt Basilius lib. 2. de matrim. cap. 12. per tot. P. Gregor. lib. 3. partit. titul. 21. cap. 5. Mancinus genial. cap. 237. Cujacius & Canisius hic: ex copula enim subsequuta Ecclesia præsumit consensum conjugalem potius quàm fornicarium, benignâ videlicet interpretatione, ut videtur præsumptio peccati, argumento legis merito, ff. pro socio, l. Quintus Mutius, ff. de donat. inter, cap. 2. de reg. jur. Accedit quia sponsi consentientes in copulam, videntur prius consentite in matrimonium, tanquam necessariam præambulum ad copulam licitam, argumento capituli vidua, de Regul. junctis traditis à Pala-

cios Rubios in repetit. rubrica de donat. inter, §. 17. num. 3. & quia videtur copulam illam haberi virtute præcedentis obligationis sponsalium, argumento Glossæ finalis in l. quedam mulier, ff. de rei vind. cum his quæ tradit Mascardus de probat. volum. 3. conclus. 1197. & 1215. num. 14. Amplexibus tamen, osculis, & similibus tactibus sponsalia non transeunt in matrimonium, cap. 1. de matrim. contrah. nec propter nifum ad copulam, cap. final. hoc titulo, ut explicant Basilius suprâ, & Barbosa in præsentis: nec contrarium probat textus in cap. juvenis 3. hoc titulo. cujus veram interpretationem in ejus notis assignavi: nec contra hanc præsumptionem, cum copula subsequuta est, admittitur ulla probatio, cum sit juris, & de jure, juxta tradita in cap. final. de præsumpt. Hodie tamen post Concil. Trident. sess. 24. de reform. matrimonii, cap. præsens decisio non procedit. Barbosa voto 71. per totum; nam cum ibi irritetur matrimonium, si contrahatur absque præsentia parochi, & testium; à fortiori videtur irritari omne matrimonium præsumptum ex copula subsequuta, vel alia simili causa, ut docuerunt plures congesti à Barb. hic: in provinciis autem ubi Concilium Trident. non observatur, hujusmodi matrimonia præsumpta adhuc procedunt.

CAPUT XXXI.

(a) Idem.

SI inter virum & mulierem legitimus consensus interveniat de præsentis, ita quod unus alterum mutuo consensu verbis (b) consuetis expresso recipiat, utroque dicente, Ego te in meam accipio, & Ego te accipio in meum; vel alia (c) verba consensum experientia de præsentis: sive sit juramentum interpositum, sive non, non licet alteri ad alia vota transire; quod si fecerit, secundum matrimonium de facto contractum (etiamsi sit carnalis copula subsequuta) (d) separari debet, & primum in sua firmitate manere. Verùm si inter ipsos accessit tantummodo promissio de futuro, utroque dicente alteri, Ego te recipiam in meam, & Ego in meum: sive verba similia, si alius mulierem illam per verba de præsentis desponsavit, etiamsi inter ipsam & primum, juramentum intervenierit, sicut diximus, de futuro, hujusmodi desponsationis intuitu secundum matrimonium non poterit separari, sed eis est de violatione fidei poenitentia injungenda.

NO-

NOTÆ.

1. (a) [Dem.] Gregorius videlicet IX. qui præsentem constitutionem edidit motu proprio, à nemine consultus.
 (b) [Verbis consuetis.] Juxta tradita supra in cap. ex parte 10.
 2. (c) [Alia verba.] An verba necessaria sint ad exprimentam consensum in matrimonio contrahendo, examinavi supra in c. cum apud 23.
 3. (d) [Separari.] Quia sponsalia de futuro solvantur per matrimonium de præsentibus, cap. 3.

hoc titul. in... collect. ubi Alex. III. ita scribit: Consultui nos tua fraternitas, quid tibi faciendum sit de Willelmo parochiano tuo, qui licet in manu tua fidem dederat, quod mulierem quandam duceret uxorem, spreta tamen religione fidei, ipse sibi aliam copulare præsumpsit. Super hoc itaque consultationi tuæ taliter respondemus, quod licet non sit tutum cuiuslibet contra fidem suam venire; si tamen aliam in suam receperit, nec in facto primæ mulieris ultra processerit, nisi quod fidem dederit, à muliere secunda separari non debet, sed est de violata fide penitentiā indicenda.

CAPUT XXXII.

(a) Idem.

(b) **A**dolefcens, qui desponsatam sibi per verba de futuro, licet sæpe nifus fuerit, carnaliter non (c) cognoscens, cum alia postmodum per verba de præfenti contraxit: non primam, cum qua nec fuit verum matrimonium ex forma contractus, nec præfumptum, cum conatus non habuiffet effectum; sed secundam debet habere uxorem.

NOTÆ.

1. (a) [Dem.] Gregorius videlicet IX. qui etiam præsentem constitutionem edidit, à nemine videlicet consultus.
 (b) [Adolefcens.] Adolefcentiæ ætatem, & terminum variè præfcribunt Quintil. Mandos. de ætate minori, cap. 5. num. 1. Perez de Lara de vita hominis cap. 22. Joannes Buseus de statib. hominum cap. 1. Narbona de ætate ann. 50. quæstion. 1. Connanus lib. 5. comment. cap. 11. communiter tamen adolefcencia computatur à decimo octavo anno usque ad vigefimum quintum, ut probant Joannes de Anania in rubric. de delict. puerorum, num. 1. vers. 4. atq; Glossa verbo Perfectus, in proæmo Sexti. Adolefcentes alio nomine vocantur minores, hoc est, qui vigefimum quintum annum non impleverunt, l. 1. & per rotum ff. de minor. l. cum filio 50. ff. de legatis 3. & pueros nonnunquam vocari, constat ex l. quidam 25. ff. ad Trebel. l. 3. §. idem, ff. de adimend. legat. & similiter ætas tenera dicitur in l. non tantum 11. ff. de Decur. Plura de ea ætate congessit Narbona d. quæst. 1.
 2. (c) [Non cognoscens.] Non ob defectum ætatis in ipsa sponsa; nam si impubes adhuc esset, ex alia ratione evidentiore per nifum ad copulam non poterat dari matrimonium præfumptum, nempe quia cum verum consensum ex defectu ætatis præfere non posset, Ecclesia non poterat præfumere, quod esse per rerum naturam nequibat, ut fecit lex civilis in adoptione, quæ quia imitatur naturam, §. minorem, Institut. de adopt. non datur inter eas personas, quæ per naturam filios procreare nequeant, §. spadonum, Institut. eodem, leg. arrogato, ff. eod. Facit lex qui ad certum, ff. locati: non ergo adolefcens potuit eam cognoscere, aut quia ea non consensit, aut propter imbecillitatem corporis, vel quia illa nimis arcta esset, & impar congressui cum illo; & ita ob unam ex illis causis copulam consummare nequivit.

COMMENTARIUM.

EX copula sequuta post contracta sponsalia de futuro, matrimonium præfumptum dari, supra probavi in cap. is qui fidem; non tamen illud procedit, si tantum sponsus voluit sponsam cognoscere, immò ex tali nifu ad copulam non inducitur matrimonium præfumptum, ut probant congessi à Barbosa hic, Cujac. in d. cap. is qui fidem, Rebellus de justitia lib. 2. de matrim. quæst. 1. sect. 1. Basilius lib. 2. de matrim. cap. 12. num. 8. Cujus doctrinæ rationem assignavi in cap. 1. de præfumpt. num. fin. Aliquitamen, quos refert Præpositus in cap. juvenis, hoc titul. num. 3. contrarium docuerunt, moti tum ratione, tum authoritate. Ratione, quia si matrimonium præfumitur ab Ecclesia, quando copula sequuta est, ne credatur sponsum animo libidinoso, & peccandi causâ cum sponsa concubuisse; & ita credamus sponsum fidelem voluisse peccatum vitare, & matrimonio consentire: eadem ratio militat in nifu ad copulam, cum si matrimonium non præfumat, necessariò credendum sit, sponsum peccasse, juxta textum in cap. qui sentit 23. quæst. 5. ut ergo evitetur ea peccati suspicio, præfumi potius debet matrimonium etiam eo casu. Authority etiam textus in d. cap. juvenis 3. hoc titul. ubi ob nifum ad copulam matrimonium secundum postea contractum nullum judicatur. Sed ipsi audiendi non sunt, nec ratio ab eis adducta obstat; nam certum est, majorem præfumptionis rationem dari cum copula sequuta est inter sponfos, ac cum nifus tantum interfuit, quia per copulam consummatam planè femina tradit usum sui corporis, qui in illa magnoperè æstimabilis est; quod non evenit in nifu ad copulam: quare Ecclesia præfumit copiam sui corporis feminam non facere ei, in quem non consensit de præfenti post contracta sponsalia. Itaque non præcisè ad evitandam suspensionem peccati Ecclesia matrimonium præfumit, sed ad evitandam suspensionem in tali materia subjecta cum tali circumstantia, & plena corporis copia, &